

N:o 23.

Ank. till Riksd. kansli den 24 febr. 1893, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag dels till nya byggnader vid statens jernvägstrafik, dels ock till rörlig materiel vid statens redan trafikerade jernvägar.

(R. A.)

I statsverkspropositionen har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för år 1894 anvisa dels å riksstatens sjetta hufvudtitel, *till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jernvägstrafik*, 500,000 kronor och dels å riksstaten utom hufvudtitlarna, *till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade jernvägar*, likaledes 500,000 kronor.

Af det vid ofvan berörda proposition fogade statsrådsprotokoll öfver civilärenden den 14 sistlidne januari inhemtas, att jernvägsstyrelsen i skrifvelse af den 14 december 1892 hos Kongl. Maj:t hemställt om ett anslag för år 1894 af 500,000 kronor för nya *byggnader och anläggningar*, att användas på följande sätt:

Beräknad kostnad.

<i>Linien Sparreholm—Flen:</i> bidrag till anläggning af en station vid Skeboqvarn, afsedd dels för ortens trafik, dels ock för erhållande af en mötesplats för tåg	kr.	18,000: —
<i>Linköping:</i> uppförande af en byggnad, afsedd för ilgods förvaring och expedierande	»	10,000: —
<i>Sya:</i> uppförande af en byggnad, afsedd till bostad åt en stationskarl, hvilkens i stationshuset befintliga boställslägenhet vore behöflig för utvidgning af expeditionlokalerna	»	3,000: —
<i>Malmö:</i> uppförande af stängsel kring bangården	»	10,000: —
<i>Sundsvall:</i> uppförande af en byggnad, innehållande lokaler för förråd och öfverliggningsrum för tågpersonal äfvensom bostäder för lokomotivförareförman, vagnförman och förrådsvakt	»	31,800: —
<i>Anm.</i> Ofvan angifna byggnader och anläggningar funnes upptagna i styrelsens den 14 december 1891 afgifna underdåniga skrifvelse, i hvilken styrelsen uppgifvit behofvet af anslag till nya byggnader och anläggningar m. m. för år 1893, men hvilkas utförande måst, på grund af gjord nedsättning af den begärda anslagssumman, uppskjutas.		
<i>Stockholms norra station:</i> fullbordande af det i förslaget för 1893 med belopp af 110,000 kronor upptagna godsexpeditionshuset	»	35,000: —
<i>Tomtebodå:</i> fortsättning af uppförandet af den i förslaget för 1893 med belopp af 30,000 kronor upptagna verkstadsbyggnaden med tillhörande spårläggning samt anskaffning af därför erforderlig mark	»	100,000: —
<i>Stockholms södra station:</i> uppförande af en lastkaj för lastning och lossning af boskap m. m. utom den der befintliga men otillräckliga	»	2,800: —
<i>Södertelje:</i> uppförande af en lastkaj för lastning och lossning af boskap, gods m. m., som stationen för närvarande saknade	»	1,000: —
<i>Kilsmo:</i> utläggning af ett stickspår för utvidgning af stationens nu otillräckliga spårssystem	»	3,400: —
Transport	kr.	215,000: —

	Transport	kr.	215,000: —
<i>Göteborg</i> : tillbyggnad af stationshuset för utvidgning af resgodslokalen	»		5,000: —
Antalet till stationen med bantåg ankomna resande, som 1870 uppgick till 259,4 i medeltal per dag och 1880 till 363,6, hade 1891 ökat till 529, till följd hvaraf lokalen för ankommande resgods numera vore alldeles otillräcklig.			
<i>D:o</i> : utvidgning af spårsystemet vid Göteborgs hamnbana enligt närmare redogörelser här nedan	»		94,000: —
<i>Herrljunga</i> : uppförande af bostäder åt 6 stationskarlar med jordköp, föranlett af svårigheten för stationspersonal att kunna förskaffa sig lämpliga bostäder i stationens närmaste granskap.....	»		12,000: —
<i>Kumla</i> : tillbyggnad af godsmagasinet, erforderlig till följd af ökad trafik vid stationen	»		1,200: —
<i>Malmö</i> : uppförande af ett vagnsskjul, behöfligt till förvaring af personvagnar, hvilka städse till betydligt antal vore uppställda vid stationen	»		12,100: —
Vagnsskjulet beräknades kosta 32,100 kronor, hvaraf 20,000 kronor skulle tagas från det kontanta belopp, Malmö—Tomelilla-banan skulle betala för anslutning med statsbanestationen i Malmö.			
<i>Hästveda</i> : uppförande af bostäder åt 6 stationskarlar af samma skäl, som anförts för dylika bostäder vid Herrljunga	»		9,000: —
<i>Nässjö</i> : uppförande af ett hus vid den nya lokomotivstallbyggnaden med öfverliggningsrum för lokomotivpersonal, vattentorn med flere vid lokomotivstall behöfliga lokaler	»		30,000: —
<i>Arvika</i> : uppförande af ett omlastningsskjul för gods, erforderligt för inventering och omlastning af transiterande styckegods, hvilket till följd af bristande utrymme icke kan försiggå i godsmagasinet	»		2,000: —
<i>Byvalla</i> : nedläggning af en vagnväg, behöflig till följd af den från Långshyttan till stationen nyanlagda enskilda jernvägen, som tillför statsbanan en mängd vagnslastgods, hvilket måste vägas.....	»		3,600: —
	Transport	kr.	383,900: —

	Transport kr.	383,900: —
<i>Hästbo</i> : utläggning af ett nytt sidospår till underlättande af tågmöten vid stationen	»	5,800: —
<i>Söderhamns vestra station</i> : uppförande af bostad för en banvakt, för hvilken bostadslägenhet nu förhyres i staden för 250 kr. pr år	»	3,300: —
<i>Östavall</i> : uppförande af bostäder för 2 stationskarlar af enahanda skäl, som anförts för anskaffning af bostäder vid Herrljunga	»	5,600: —
<i>Erikslund</i> : utläggning af ett nytt sidospår till underlättande af tågmöten vid stationen.....	»	4,800: —
<i>Ange</i> : uppsättning af en fristående vattenkran med vattenledning för underlättande af vattentagning till lokomotiven under tågtjänst	»	7,000: —
<i>Östersund</i> : nedläggning af vattenledning med brandposter och inledning i jernvägens hus.....	»	9,000: —
Sedan vattenledning blifvit anlagd af staden, bör denna för vinnande af ökad trygghet mot eldfara inledas i jernvägens byggnader å stationen.		
<i>Bispgården</i> : utläggning af ett nytt sidospår, behöfligt af samma anledning som det vid Erikslund	»	3,800: —
<i>Helgum</i> : tillbyggnad af stationshuset för till följd af ökad lokaltrafik å stationen erforderlig utvidgning af expeditiionslokalerna.....	»	3,000: —
<i>Örnsköldsvik</i> : uppförande af kolbås	»	2,700: —
<i>Vännäs</i> : D:o af d:o med tillhörande spårutläggning	»	4,200: —
Båda platserna äro afsedda för större kolupplag och i saknad af kolbås.		
Fullföljande af förut påbörjade anordningar för <i>vexelförreklings- och förbättrade signalapparater</i> vid en del stationer å banleden Stockholm—Malmö	»	50,000: —
<i>Diverse utgifter</i>	»	16,900: —
	Summa kr.	500,000: —

Vidkommande den föreslagna utvidgningen af spårsystemet vid *Göteborgs hamnbana*, upplyste styrelsen, att denna utvidgning vore betingad af den stadiga ökning af trafiken å denna bana, som under de senare åren egt rum. Medan år 1884 antalet öfver statsbanan befordrade eller för befordran afsedda vagnar, som lossats och lastats vid hamnbanan, utgjort 31,679, hade antalet år 1891 ökats till 41,844, eller

med nära en tredjedel. Sedan stadsfullmäktige i Göteborg inledt underhandlingar med styrelsen om dels hamnbanans fortsättande från dess nuvarande ändpunkt vid Göteborgs förra jernvåg öfver den nyanlagda kajen vesterut till Sänkverket, samt dels beredande af nya förbindelser mellan denna del af hamnbanan samt statens och Bergslager-nas jernvägsaktiebolags bangårdar, hade kontrakt blifvit upprättadt mellan jernvägsstyrelsen och Göteborgs stad beträffande hamnbanans utvidgning och trafikering, allt under förbehåll att nödiga medel blefve af Kongl. Maj:t anvisade för utförande af de statsbanan enligt berörda kontrakt åliggande arbeten.

För anskaffande af *ny rullande materiel* har jernvägsstyrelsen i ofvan åberopade skrifvelse hemställt, att Kongl. Maj:t måtte för år 1894 äska ett anslag af 500,000 kronor, och har styrelsen i fråga om behofvet anfört följande:

»De ogynsamma trafikförhållanden, hvilka framkallats och vidmagthållas genom de tryckta konjunkturerna inom handel och industri, föranleda styrelsen att vid dess framställning denna gång hos Eders Kongl. Maj:t om ökande af statens jernvägars rörliga materiel afse från största delen af de behof i detta hänseende, hvilka under andra förhållanden omtanken om den befintliga materielens skötsel och vård, sådan den af ekonomiska skäl borde, men i saknad af tillräcklig reservmateriel ej kan handhafvas, otvifvelaktigt skulle manat styrelsen att framhålla. För att belysa angelägenheten af en större tillgång på reservmateriel, tillåter sig styrelsen här omförmåla, att den disponibla dragkraften i hög grad förringas derigenom, att af lokomotiven omkring 20 stycken redan äro mer än 30 år gamla och i följd deraf föga brukbara, och att vid innevarande års slut ungefär 1,000 stycken vagnar ej kunnat — dels i följd af bristande verkstadsutrymme, dels emedan de ej kunnat i trafik undvaras — i tid som vederbort intagas till reparation och ommålning. Men ehuru en ganska betydlig förstärkning vore påkallad för att möjliggöra rättidiga reparationer af den rullande materielen, inskränker sig styrelsen af ofvan anförda skäl till att hos Eders Kongl. Maj:t hemställa om utverkande af anslag till inköp af endast nedannämnda materiel, hvars anskaffning ej kan anstå utöfver år 1894, nemligen:

3 lokomotiv	150,000 kronor,
4 personvagnar och 50 täckta godsvagnar samt axlar och hjul	300,000 »
äfvensom, med hänsyn till krafven på förbättrad belysning och uppvärmning i en del företrädesvis	

Transport 450,000 kronor,

Transport 450,000 kronor,
 tredje klassens personvagnar samt på anordningen för
 säkerheten vid persontågens framförande, till inköp af
 apparater för belysning, uppvärmning och bromsning 50,000 »

Summa 500,000 kronor.»

»Lokomotiven böra vara sexkopplade godstågslokomotiv af typen Kd, personvagnarne kombinerade för II och III klass efter bogiesystemet, och denna materiel såväl som godsvagnarne utföras i öfverensstämmelse med de af Eders Kongl. Maj:t innevarande år godkända och i statens jernvägstrafik redan använda konstruktioner.»

»Anskaffningspriserna för denna materiel äro härvid antagna till:
 för lokomotiven med reservdelar ..... 50,000. kronor pr stycke,
 » personvagnarne ..... 20,000 » » »
 » godsvagnarne ..... 3,750 » » » och
 » vagnsaxlar med hjul ..... 300 » » » »

Hvad först angår den föreslagna nya stationen vid Skeboqvarn å linien Sparreholm—Flen, för hvilkens anläggning jernvägsstyrelsen beräknat, att af anslaget till nya byggnader skulle utgå ett belopp af 18,000 kronor, har utskottet inhemtat, att hela kostnaden för nämnda station skulle komma att uppgå till 26,000 kronor, hvaraf orten vill bidra med 8,000 kronor. Med afseende å ortens sålunda visade intresse för frågan, och då inrättandet af en mötesplats för tåg emellan stationerna Sparreholm och Flen, som ligga på ett afstånd från hvarandra af 15 kilometer, enligt meddelad upplysning är af vigt för den å ifrågavarande bandel lifliga tågtrafikens jemna och obehindrade gång, har utskottet icke funnit något att erinra emot utgåendet af först omnämnda belopp, 18,000 kronor.

Beträffande härefter det till uppförande af stängsel kring bangården vid Malmö upptagna belopp af 10,000 kronor, har utskottet, som erfarit, att meningen är att omkring bangården uppsätta ett trästaket, trott det kunna ifrågasättas, huruvida icke vissa delar af samma bangård borde inhägnas med stängsel af varaktigare beskaffenhet. Då deremot andra delar af den vidsträckta bangården torde kunna inhägnas med vida enklare stängsel än det i planen upptagna, föreställer sig utskottet, att hägnadskostnaden i det hela möjligen skall genom kloka anordningar kunna något nedbringas.

Till fortsättning af uppförandet af den i sistlidna års förslag upptagna vagnreparationsverkstaden vid Tomtebodas har jernvägsstyrelsen

ansett ett belopp af 100,000 kronor böra användas af 1894 års anslag. Utskottet, som undfått del af inom jernvägsstyrelsen utarbetade planer till denna verkstad, har dervid funnit, att det här är fråga om en anläggning, som med tiden torde blifva af så betydande dimensioner, att de slutliga kostnaderna antagligen komma att uppgå till ett icke obetydligt belopp. Med hänsyn härtill och då utskottet icke anser lämpligt, att stora byggnadsarbeten påbörjas, utan att Kongl. Maj:t varit i tillfälle att granska och gilla samt för Riksdagen, vid frågan om anvisandet af nödiga medel, framlägga fullständiga planer och kostnadsförslag, har utskottet, som inhemtat, att ännu inga arbeten blifvit påbörjade för anläggning af ifrågavarande verkstad, funnit sig för närvarande icke böra tillstyrka beviljandet af medel till arbeten för en dylik anläggning, till följd hvaraf utskottet föreslår Riksdagen att nedsätta det begärda byggnadsanslaget med 100,000 kronor.

Utskottet, som, med anledning af posten 2,800 kronor till ytterligare en lastkaj vid Stockholms södra station för lastning och lossning af boskap m. m., endast velat erinra derom, att Stockholms kommun vidtagit förberedande åtgärder för åstadkommande af anordningar, hvilka måhända skulle göra en dylik kaj mindre behöflig, har i öfrigt icke haft annat att anmärka vid de föreslagna nya byggnaderna och anläggningarna, än att de beräknade kostnadsbeloppen i vissa fall synts utskottet väl höga. Men då dessa kostnadsförslag enligt sakens natur blott äro approximativa, samt utskottet, som är öfvertygad, att vid uppgörandet af de definitiva byggnadsförslagen tillbörlig sparsamhet kommer att iakttagas, har sig bekant, att de flesta byggnadsarbeten vid statens jernvägar numera, efter infordrande af anbud, utlemnas på entreprenad åt den minstbjudande, så har utskottet icke funnit anledning att i detta ämne göra vidare uttalande, än nu skett.

Emot det till anskaffande af ny rörlig materiel äskade belopp, 500,000 kronor, har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må för år 1894 anvisa:

a) under riksstatens sjette hufvudtitel, till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jernvägstrafik, 400,000 kronor; och

b) å riksstaten utom hufvudtitlarna, till anskaf-

fande af ny rörlig materiel vid statens redan trafikerade jernvägar, 500,000 kronor.

Stockholm den 24 februari 1893.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

vid punkten a):

af herrar *O. Jonsson* och *S. G. von Friesen*.

Herr *C. Lundeberg* har anhållit få antecknadt, att han icke inom utskottet deltagit i behandlingen af detta utlåtande.